ЖУРНАЛ «КНИГОЛЮБ»

«Книголюб» - бібліотечно-бібліографічний часопис, орган Українського товариства прихильників книги в Празі. Виходив протягом 1927 - 1932 рр. ротапринтним способом за редакцією вченого-педагога і книгознавця С.Сірополка. «Вивчення долі української книги від найдавніших часів до сучасного моменту й становить завдання нашого органу «Книголюб», - констатувалося в статті «Від редакції». Навколо видання гуртувалися українські вчені зарубіжжя (Д.Антонович, В.Січинський, Д.Чижевський, В.Біднов, Л.Биковський, Є.Вировий та ін.), деякі книгознавці Чехословаччини (Ладіслав Жівни та ін.).

Основну роль у виданні відіграв С.Сірополко, який опублікував тут розвідки «Книгознавство в Галичині», «Видавниче товариство «Зірка» в Кам'янці на Поділлі», комплектував номери журналу, редагував матеріали. Серед інших особливо важливими й цінними є публікація В.Сімовича («Таборові видання під час світової війни», «Бібліографія творів О.Кобилянської»), В.Біднова («Релігійні видання на Україні в 1917-1919 роках»), Д.Зленка («Празькі видання Скорини»), Є.Вировoго («Як російська добровольча армія нищила на Україні українські книжки»), Д.Чижевського («Філософічна література українською мовою за роки 1920-1926») та ін. Журнал тримав у полі зору видавничу справу як на західно- так і на східноукраїнських землях, у діаспорі, друкував статті й дослідження про історію книжкових раритетів, видавничих центрів.

Часопис містив хроніку діяльності товариства, органом якого був, подавав бібліографічні огляди нових книжкових видань, інформацію про зарубіжні бібліофільські угрупування, мав розділ «Miscellanea».

Скромний зовнішнім виглядом, але багатий змістом, розмаїттям опублікованих матеріалів, «Книголюб» є цінним джерелом для вивчення історії книгодрукування в Україні.

Федір Погребенник

Наталія Солонська

LESERFRUECHTE* і ДМИТРО ЧИЖЕВСЬКИЙ

Висвітлюється тема: Д.Чижевський і книга на основі архівних матеріалів, виявлених автором, які здебільшого вперше вводяться в науковий обіг, простежується ставлення цього вченого до книги, до формування бібліотеки.

У журналі «Книголюб» (кн.3/4, Прага, 1928 р.) було надруковано статтю «До психології читача та читання» вченого зі світовим ім'ям Дмитра Чижевського (1894 - 1977), а в 1931 р. (кн.3/4, річник 5) - його ж матеріал «Із завдань славістичних бібліотек». Ці публікації не втратили своєї актуальності й донині і становлять безперечний інтерес для сучасних дослідників-бібліотекознавців. Повного комплекту часопису «Книголюб» сьогодні не мають навіть найбільші книгозбірні України (за винятком хіба що Львівської наукової бібліотеки ім.В.Стефаника). Ми ж скористалися люб'язно наданою редакції журналу «Бібліотечний вісник» ксерокопією з колекції відомого київського бібліомана М.Грузова.

Але чому Д.Чижевський звернувся до проблем, які, здавалося б, не входили в коло його наукових інтересів, - книгознавства, бібліотекознавства? І чи було це звернення випадковим? Спробуємо відповісти на ці питання.

Дмитро Іванович Чижевський народився 1894 р. в дворянській родині в м.Олександрія (теперішня Кіровоградщина). Батьки мали солідну бібліотеку з рідкісними книгами, зокрема з природознавства, економіки, політики, історії. Замолоду Чижевський відрізнявся радикальними поглядами. Освіту здобував у Петербурзькому, Київському, Гейдельберзькому та Фрайбурзькому університетах. У 28 років, перед тим, як мав обійняти посаду професора в Київському університеті, змушений був емігрувати, оскільки почалися гоніння на інтелігенцію, особливо на філософів.

П'ять років він, учень Ясперса, Ріккерта, Кронера, Хайдеггера та інших відомих учених, викладав в Українському педагогічному інституті в Празі, згодом - в Українському вільному університеті (Відень - Мюнхен), університетах Галле, Марбурга та інших міст Німеччини. Він - член Академії наук у Гейдельберзі й Хорватської АН (Загреб) та інших, президент Товариства славістів (Німеччина), голова багатьох міжнародних з'їздів славістів.

Перу дослідника належать понад 900 праць («Гегель у Росії» (одержав за неї докторський ступінь), «Філософія на Україні», «Сковорода» (монографія), «Нариси історії філософії на Україні», «Філософія Г.С.Сковороди», «Історія української літератури», «Історія руської літератури до епохи барокко», «Порівняльна історія слов'янських куль-

* Плоди читання

© *Погребенник Федір Петрович, Київ, 1996*
© *Солонська Наталія Гаврилівна , Київ, 1996*